

Τούτο συμφέρει εις το έθνος (Άγιος Γρηγόριος Ε΄)

/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη

Ο Μητροπολίτης Δέρκων Γρηγόριος, διαισθανόμενος το μαρτυρικό τέλος του Γρηγορίου Ε΄, πρότεινε στον Πατριάρχη να σωθεί, φεύγοντας στην Πελοπόννησο, ώστε από εκεί να συνεχίσει τον αγώνα. Όπως μας εξιστορούν οι αγωνιστές Μ. Οικονόμου και Νικ. Σπηλιάδης, ο Πατριάρχης απήντησε: «Γνωρίζω μεν ότι το μέτρον, ο παραδέχεται, ην σωτήριον διά τα ολίγων γερόντων αγίων άτομα αλλ΄... η Υψηλή Πύλη, ως δικαιολογίαν της ωμότητός της ήθελε έχει την Ιδικήν μας διαγωγήν. Αι ημέραι ήμών εμετρήθησαν άγιε Δέρκων, γεννηθήτω το θέλημα του Κυρίου του καλέσαντος ημάς εις την δεινοτάτην ταύτην διαδικασίαν, ην οφείλομεν και με το ίδιον ημών αίμα να ελαφρύνωμεν... Τούτο συμφέρει εις το έθνος» (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΒ΄, σελ. 32).

Τα λόγια αυτά αποκαλύπτουν την πατριωτική καρδιά και το ασύγκριτο μεγαλείο της ψυχής του εθνικού αγωνιστή Γρηγορίου Ε'. Αυτού, που οι σύγχρονοι παραχαράκτες και πλαστογράφοι της ιστορίας, συνεχίζουν το μαρτυρικό του κρέμασμα.

Στο Μ. Διερμηνέα της Πύλης Κ. Μουρούζη, ο οποίος τον προέτρεψε να φύγει, απήντησε: «Σωθήτε σεις, διότι έχετε ηλικίαν και Ικανότητα και θέσιν κοινωνικήν να υπηρετήσετε την πατρίδα. Μη προτρέπετε όμως εμέ εις φυγήν. Μάχαιρα θα διέλθη τας ρύμας της Κωνσταντινουπόλεως και των λοιπών πόλεων των χριστιανικών επαρχιών. Μου ζητείτε, μετημφιεσμένος να καταφύγω εις πλοίον η να σωθώ εν τω οίκω οιουδήποτε ευεργετικού πρέσβεως διά ν' ακούω πως εις τας οδούς οι δήμιοι κατακρεουργούσι τον χηρεύσαντα λαόν. Όχι. Είμαι Πατριάρχης διά να σώσω το Έθνος και όχι διά να ωθήσω αυτό εις άγρίαν καταστροφήν. Ο θάνατός μου ίσως επιφέρει μεγαλυτέραν ωφέλειαν παρ' όσον η ζωή μου. Οι ξένοι χριστιανοί ηγεμόνες δεν δύνανται παρά να εκπλαγώσιν επί τω αδίκω θανάτω μου και δεν θα παρέλθωσιν ίσως αδιάφοροι προ της ύβρεως, ην εν τω προσώπω μου θα υποστή η πίστις του Χριστού. Και οι Έλληνες, οι άνδρες των όπλων, θα μάχωνται μετά μεγαλυτέρας μανίας, όπερ συχνάκις δωρείται την νίκην. Θα εκδικήσωσι τον θάνατόν μου. Αναμένετε μεθ' υπομονής ό,τι και αν συμβή. Δεν θα θελήσω όμως ποτέ να γίνω χλεύασμα των ζώντων. Δεν θ' ανεχθώ ώστε εις τας οδούς της Οδησού, της Κερκύρας η της Αγκώνος διερχόμενον να με δακτυλοδεικτώσι λέγοντες: «Ιδού, ο φονεύς Πατριάρχης». Αν το Έθνος μας σωθή και θριαμβεύση, είμαι πεπεισμένος ότι θα μοι αποδώση θυμίαμα επαίνου και τιμήν διότι εξεπλήρωσα το καθήκον μου. Τετάρτην φοράν δεν θα υπάγω πλέον εις τον Άθωνα. Δεν θέλω...» (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, εκδ. Αθηνών, τ. ΙΒ', σελ. 132).

Η οργή του Σουλτάνου σύντομα ξέσπασε και στους ανθρώπους της αυλής του. Παύει τους δύο Μεγάλους Βεζίρηδες, γιατί ήταν επιεικείς απέναντι στους χριστιανούς.

Αμέσως καλεί τον μουσουλμάνο πνευματικό αρχηγό των Τούρκων (Σειχουλισλάμη), που λεγόταν Χατζή Χαλήλ και τον διατάζει να εκδώσει φετβά, δηλ. διάταγμα για το ξεκίνημα ιερού πολέμου κατά των χριστιανών.

Ο Γρηγόριος Ε', που συνδεόταν φιλικά με τον Σειχουλισλάμη, μόλις πληροφορήθηκε τούτη την εντολή του Σουλτάνου τρέχει μυστικά και νύχτα, στο σπίτι του Χατζή Χαλήλ μαζί με τον Κωστάκη και Νικόλαο Μουρούζηδες και τον Καλλιμάχη και τον έπεισαν να μην εκδώσει τον φετβά. Πράγμα που έγινε.

Τότε ο Σουλτάνος εξαγριωμένος διατάζει την σύλληψη του Σειχουλισλάμη και την εξορία του σε νησί του Αιγαίου. Δεν έφτασε όμως ποτέ στον τόπο της εξορίας, γιατί ο Σουλτάνος φρόντισε και έβαλε άνθρωπό του, ο οποίος στον δρόμο τον δολοφόνησε.

Ο νέος Σειχουλισλάμης αμέσως εξέδωσε τον αναμενόμενο φετβά και άρχισε η

τραγωδία της μεγάλης σφαγής. Ο ιστορικός μας Διον. Κόκκινος σημειώνει: «Διά να δώση η ιστορία πλήρη εικόνα της τρομοκρατίας εκείνης με όλας τας τρομερός λεπτομερείας της, θα έπρεπε ν' αφιερώση τόμον ολόκληρον. Και ο τόμος αυτός θα ήτο ο δραματικώτερος μεταξύ των διαφόρων τρομοκρατιών, που υπέστησαν, έως τότε εις τους αιώνας οι άνθρωποι» (Διον. Κόκκινου, Ελλην. Επανάσταση, τ. Α', σελ. 181).

Και ο Σπ. Τρικούπης συμπληρώνοντας ομολογεί: «Εν τη βασιλική καθέδρα εχέετο ποταμηδόν και ανηλεώς το αίμα του Ιερού κλήρου, των αρχόντων, των εμπόρων, των τεχνιτών και αυτού του όχλου.

Οι φόννοι ήσαν αδιάλειπτοι εντός της βασιλευούσης, ουδένα Έλληνα αφήνεν η εξουσία να φύγη εκείθεν.

Πηγή: Γερασίμου Ζαμπέλη Πρεσβυτέρου, Πατριάρχης Γρηγόριος Ε': Εθνομάρτυρας ή προδότης;, Β έκδοση, Έκδοση Ιεράς Μονής Παναγίας Φανερωμένης, Λευκάδα 1991.